

E-kultura – digital(izira)ne kulturne vsebine na medmrežju

E-Culture – Digital Culture Content on Internet

Janja Šuster, Dejan Dinevski

INVEL Inkubator za razvoj podjetništva in Pedagoška fakulteta Univerza v Mariboru
janja.suster@gmail.com, dejan.dinevski@uni-mb.si

Povzetek

V prispevku opredeljujemo e-kulturo kot pomembno paradigmo za širjenje kulturnih vsebin in informacij o kulturi. Digitalne kulturne vsebine in javna dostopnost niso bistvenega pomena le za področje kulturne industrije in turističnega gospodarstva, temveč predstavljajo osnovo za izobraževanje, usposabljanje, vseživljenjsko učenje in raziskovanje. V članku so poleg Digitalne knjižnice Slovenije in Europeane predstavljeni še drugi portali kulturnih vsebin in stanje na področju digitalne kulture v Sloveniji. Digitalne zbirke dokumentov predstavljajo velik potencial znanja in dosežkov kulture posameznega naroda in njegove znanosti, zato je pomembno, da stremimo k čim večjemu obsegu in dobri organizaciji digitaliziranih kulturnih vsebin. Na spletu je trenutno dostopno relativno veliko vsebin e-kulture, vendar bi težko rekli, da delujejo celovito, premišljeno, urejeno ali pregledno.

Ključne besede: e-kultura, digitalne kulturne vsebine, digitalizacija, digitalna knjižnica, dLib, Europeana

Abstract

In this feature we are defining e-culture as an important paradigm to expand cultural content and information about culture itself. Digital culture content and public accessibility are not important only for culture and tourism industry, but are representing the basis of education, training, lifelong learning and research. Furthermore, this feature, beside the Digital Slovenian Library and Europeana, also represents other portals of cultural contents and the state of digital culture in Slovenia. Digital collections of documents represent a great potential of knowledge and achievements of one nation's culture and its science, therefore it is important to strive for a great extent and good organization of digitalised culture contents. There are relatively many contents of e-culture on-line; however it is hard to say that they are comprehensive, thought-out or transparent.

Keywords: e-culture, digital cultural contents, digitalisation, digital library, dLib, Europeana

1 Uvod

Strategija razvoja informacijske družbe v RS opredeljuje E-kulturo oziroma digitalne kulturne vsebine kot vključevanje informacijsko-komunikacijske tehnologije v osnovne procese ustvarjanja, shranjevanja, razširjanja, predstavljanja javnosti, zaščite in ponovne uporabe vsebin kulturne dediščine pri neposrednih ustvarjalcih kulturnih dobrin, knjižnicah, muzejih, galerijah, arhivih, medijih ter drugih kulturnih ustanovah.

Slovensko kulturo, ki je nastajala od pradžine do danes, opredeljuje bogata vsebinska in oblikovna raznolikost. Zajema bogate arheološke najdbe, prve zapise v slovenščini, glasbo, slikarstvo, gledališče, kiparstvo, arhitekturo ... V preteklih desetletjih so se zelo okrepile vse zvrsti umetniške ustvarjalnosti, danes pa se vse bolj uveljavljajo tiste, ki zajemajo področje novih tehnologij in prinašajo nove načine kreativnega dela ter s tem v marsičem na novo opredeljujejo kulturo.

Pomembno je, da ovrednotimo položaj slovenske kulturne dediščine in ji omogočimo optimalno varstvo ter možnosti za vključevanje v sodobno življenje. Ustanove, kot so knjižnice, arhivi, muzeji, galerije, kulturni centri pošiljajo javnosti sporočila, s pomočjo katerih učijo prepoznavati vrednote, posredujejo modrost, odkrivajo stara znanja in tehnologije ter skušajo pozitivno vplivati na odnos javnosti do kulture.

Z razvojem sodobne tehnologije se je pojavila digitalizacija kulturnih vsebin, ki je za vsak narod izjemnega pomena. Lokacijsko neodvisna dostopnost digitalnega gradiva je v zadnjem času v okviru študijskih aktivnosti in raziskovalne dejavnosti že skoraj nenadomestljiva. Digitalizacija po eni strani omogoča takojšnjo dostopnost širšemu krogu uporabnikov, po drugi strani pa pripomore k ohranjanju fizičnih izvirnikov, saj so izvirne vsebine velikokrat težko dosegljive. Prednosti digitalizacije so tudi večja sledljivost dokumentov v spletnem okolju, večja vidnost znanstvenega dela slovenskih raziskovalcev in semantična povezanost med različnimi vsebinami.

V Digitalni knjižnici Slovenije lahko iščemo domačo digitalizirano kulturno dediščino in ostale digitalizirane vsebine. Njihova baza podatkov zajema ogromno zapisov, fotografij, zemljevidov, razglednic idr. Seznam se s pomočjo NUK-a, knjižnic in ostalih javnih zavodov redno dopolnjuje.

2 Internet kot kulturni pojav

Kultura je širok pojem in hkrati zelo živ sistem. Pojavljajo se različne opredelitve pojma, saj na svetu obstajajo različne kulture kot tudi različna merila vrednotenja, kultura kot družben pojav pa se ne nazadnje zelo hitro spreminja. Kulturo povezujemo z različnimi oblikami umetnosti, z načinom obnašanja in duhovnega ustvarjanja, povezujemo jo s področjem oblikovanja idej, navad in prepričanj. Gre za celoto naučenih vzorcev mišljenj, čustvovanja in grajenja znanja, kultura je vedno v stiku z jezikom posameznika in zgodovino naroda. Na splošno se nanaša na vse oblike človeške dejavnosti, v sodobnem svetu pa na njeno spreminjanje vpliva hiter razvoj in globalizacija.

Kultura se je tako iz »živega« sveta preselila tudi na računalnik in tako zaživela kot e-kultura. E-kulturo oziroma digitalne kulturne vsebine razumemo kot vključevanje informacijsko-komunikacijske tehnologije v osnovne procese ustvarjanja, shranjevanja, razširjanja,

predstavljanja javnosti, zaščite in ponovne uporabe vsebin kulturne dediščine pri neposrednih ustvarjalcih kulturnih dobrin, knjižnicah, muzejih, galerijah, arhivih, medijih ter drugih kulturnih ustanovah [1].

Digitalne kulturne vsebine in javna dostopnost niso bistvenega pomena le za področje kulturne industrije in turističnega gospodarstva, temveč predstavljajo osnovo za izobraževanje, usposabljanje, vseživljenjsko učenje in raziskovanje. Razvoj in široka dostopnost digitalnih kulturnih vsebin sta v današnjem času bistvenega pomena za prepoznavnost in konkurenčnost Slovenije [2].

V Sloveniji z obsegom in dostopnostjo digitalnih kulturnih vsebin precej zaostajamo za drugimi državami v Evropi, čeprav po drugi strani ne moremo prezreti inovativnih dosežkov Slovenije na posameznih področjih, na primer registriranju nepremične kulturne dediščine, Narodni univerzitetni knjižnici, arhivih, multimedijskih centrih in splošnih knjižnicah [2].

V Strategiji razvoja informacijske družbe v Republiki Sloveniji – si2010 je Vlada leta 2007 med drugim zapisala vizijo in opredelila cilje razvoja e-vsebin, in sicer zagotoviti razvoj in široko dostopnost digitalnih kulturnih vsebin v slovenskem jeziku na vseh področjih, ki pomembno vplivajo na življenje in delo posameznika. Za področju kulture je bila posebej izpostavljena pospešena digitalizacija obstoječih analognih vsebin, vključevanje v evropski digitalni kulturni prostor in nadaljnji razvoj Digitalne knjižnice Slovenije [1].

3 Digitalizacija kulturnih vsebin

O digitalizaciji kulturnih vsebin se na Ministrstvu za kulturo ukvarjajo od leta 2004. Za mejnik lahko vzamemo oblikovanje Strateške skupine za digitalizacijo kulturne dediščine, v katero so bili imenovani predstavniki različnih državnih organov, javnih zavodov in drugih akterjev. Skupina strategije ni pripravila, ostalo je še mnogo aktualnih nerešenih problemov, med katerimi izstopajo: pomanjkanje nacionalnih priporočil in tehnoloških standardov, interoperabilnost med informacijskimi sistemi oziroma njena odsotnost, pomen arhiviranja digitalnih oziroma digitaliziranih kulturnih vsebin, »napetost« med avtorskimi pravicami in javno dostopnostjo do e-kulturnih vsebin, potreba po enotni vstopni točki do digitaliziranega gradiva arhivov, knjižnic in muzejev na eni strani in neusklajenost med arhivi, knjižnicami in muzeji na drugi. Digitalizacija je v mnogih kulturnih ustanovah danes vsakdanja praksa, vendar ponudbe digitaliziranih kulturnih vsebin na svojih portalih ne izmenjujejo z drugimi oz. se med seboj ne povezujejo [3].

Digitalizacija kulturne dediščine, vključno s knjigami, je preferenčna naloga civiliziranih držav. Veliki svetovni jeziki so poskrbeli za digitalizacijo večine svoje starejše literarne klasike, medtem ko gre to mlajšim, tudi Slovencem, bolj počasi [4].

4 Europeana in nacionalni agregatorji

Europeana, evropska digitalna knjižnica, je skupna večjezična točka spletnega dostopa do več kot 14 milijonov digitaliziranih knjig, zemljevidov, fotografij, slik, filmskih in glasbenih posnetkov evropskih kulturnih ustanov ter omogoča enostavnejši dostop in uporabo evropskih informacijskih virov v spletnem okolju. Europeana je bila ustanovljena leta 2008 z dvema milijonoma enot gradiva, zdaj pa je presegla prvotno zastavljeni cilj za leto 2010 z desetimi milijoni vsebin [5].

Gradivo za knjižnico je prispevalo [mnogo organizacij](#), med njimi tudi slovenske: dLib.si (Digitalna knjižnica Slovenije), Kamra (Digitalizirana kulturna dediščina slovenskih pokrajin), [Narodna in univerzitetna knjižnica](#), Spletna galerija (Slovenski muzeji in galerije). Europeano vodi Fundacija za evropsko digitalno knjižnico, ki združuje glavna evropska združenja knjižnic, arhivov, muzejev, avdiovizualnih arhivov in kulturnih ustanov [6].

Septembra 2009 je bila Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) zaupana naloga vzpostavitve nacionalnega agregatorja e-vsebin. Europeana agregator definira kot »organizacijo, ki zbira metapodatke od določene skupine ponudnikov kulturnih vsebin in jih posreduje Europeani, pomaga ponudnikom vsebin s smernicami za enotnost (...) in pretvorbo metapodatkov (...) ter zagotavlja splošno podporo ponudnikom vključno z izobraževanjem.« V slovenskem spletnem prostoru obstaja nekaj večjih spletnih portalov z vsebinami s področja kulture, iz katerih nacionalni agregator črpa vsebine nacionalnega pomena za posredovanje Europeani. Agregator financira Ministrstvo za kulturo RS, Narodna in univerzitetna knjižnica opravlja nalogo izvajalca, med partnerje pa se štejejo vse tiste organizacije, ki doprinesejo vsebine v agregator in ga na ta način izgrajujejo [7].

Kulturne vsebine obsegajo torej razvoj interoperabilnih zbirk, predmetov iz različnih kulturnih institucij (knjižnice, arhivi, muzeji ...) in rešitve za izboljšanje dostopnosti, iskanja in ponovne rabe teh virov [8].

5 Digitalne kulturne in raziskovalne vsebine v Sloveniji

Uporabniki kulturnih vsebin naj bi imeli v spletnem okolju enake možnosti prostega dostopa do znanja kot v fizičnem svetu, vendar so kulturne vsebine zaradi varovanja intelektualne lastnine v digitalnem okolju iz 20. in 21. stoletja slabo dostopne zaradi avtorskih pravic, medtem ko je dostopnost del iz 19. stoletja in stoletij pred njimi relativno dobro [3].

Digitalna knjižnica Slovenije je spletni informacijski portal za upravljanje z znanjem, preko katerega je omogočen dostop do digitaliziranega znanja in kulturnih zakladov. Ponuja prosto iskanje po virih in brezplačen dostop do digitalnih vsebin: člankov, revij, knjig, rokopisov, zemljevidov, fotografij, glasbe in priročnikov. **Digitaliziranih je približno 450.000 bibliografskih enot** v obsegu 3,5 milijona digitalnih strani. Digitalna knjižnica Slovenije deluje v okviru [Narodne in univerzitetne knjižnice Slovenije](#) (NUK). Strateška izhodišča za njeno zasnovo najdemo predvsem v Strategiji Republike Slovenije v informacijski družbi, v Resoluciji o nacionalnem programu za kulturo 2004–2007 ter v številnih dokumentih in pobudah [Evropske unije](#), v katerih so definirani pomen ter smernice nadaljnjega razvoja. Digitalna knjižnica Slovenije je tudi del [Evropske knjižnice](#), skupnega projekta evropskih nacionalnih knjižnic, in Europeane.

NUK je pristopil k izdelavi spletnega informacijskega portala, ki zagotavlja enakopraven in brezplačen dostop do relevantnih informacij, obenem pa deluje kot podpora učenju, znanstveno-raziskovalnemu delu, kulturnemu razvoju in razvoju nacionalne identitete tudi v virtualnem okolju. Nudi dostop do publikacij, ki so izšle na spletu, ter do digitaliziranega gradiva, objavljenega na klasičnih nosilcih. Iskanje po zbirkah je možno po [bibliografskih podatkih](#) (avtor, naslov, datum izdaje, vsebina, vrsta gradiva ...), pri tekstovnem gradivu pa tudi po celotnem besedilu. Zbirke so dostopne preko portala dLib.si [9].

[Digitalna knjižnica Univerze v Mariboru \(DKUM\)](#) je enotna vstopna točka za dostop do elektronskih informacijskih virov, ki nastajajo na Univerzi v Mariboru ali se jih kupuje za potrebe znanstvenoraziskovalne, strokovne in umetniške dejavnosti na Univerzi v Mariboru [11]. DKUM obsega obširno zbirko diplomskih, magistrskih in doktorskih nalog študentov Univerze v Mariboru, iskalnik po e-gradivih in zbirko koristnih povezav za študijsko delo. Študentom omogoča tudi oddajo lastnih gradiv s pomočjo spletnega obrazca [10]. Sorodne digitalne knjižnice ima več fakultet Univerze v Ljubljani.

Portal [Kamra](#) je bil zasnovan kot spletno stičišče slovenskih knjižnic. Omogoča celovit pregled nad aktualnimi novicami, digitaliziranim gradivom in kratkimi predstavami sodelujočih knjižnic. Do vsebin lahko dostopamo na več načinov. Gradivo je opremljeno z metapodatki [10].

Na spletnem naslovu www.museums.si je na voljo osrednji slovenski muzejski portal, imenovan **Museums**. Na njem se z zbirkami, razstavami in aktualnimi dogodki predstavljajo slovenski muzeji in galerije. Stran je namenjena strokovni javnosti, kot tudi vsem drugim, ki jih zanima delo in dogajanje v slovenskih kulturnih ustanovah. Omogoča enostaven pregled aktualnih in preteklih razstav. Naveden je tudi seznam avtorjev, katerih dela so na ogled, z izpostavljenimi avtorji pa je življenje in delo slovenskih kulturnih ustvarjalcev prikazano v sliki in besedi. Nastaja tudi pregled vseh slovenskih muzejev in galerij, ponudbo pa bodo obogatili še s strokovnimi članki in publikacijami. Portal ponuja vrsto predmetov iz številnih muzejev in galerij, seznam aktualnih razstav in dogodkov ter predstavitev slovenskih kulturnih ustanov in avtorjev [10].

Digitalna enciklopedija naravne in kulturne dediščine na Slovenskem – DEDI predstavlja slovensko naravno in kulturno dediščino. Na enem mestu lahko pregledujemo štiri vrste dediščine (nepremično, premično in živo kulturno ter naravno dediščino) v treh različnih okoljih (v sklopu digitalne enciklopedije, v interaktivnem spletnem atlasu Geopedija ter v trirazsežnostnem geografskem informacijskem sistemu Gaea+). Ustvarjalci enciklopedije si želijo, da bi bila enciklopedija resnično uporabna v vzgojno-izobraževalnem procesu [12].

Mednarodno promocijo umetnosti in kulturne dediščine opravlja v Sloveniji portal **Culture.si**, ki vsebuje informacije v angleščini o producentih, festivalih, prizoriščih, izobraževalnih programih, podpornih dejavnostih in virih financiranja, koledar aktualnih gostovanj in nastopov v tujini in izbor mednarodnih dogodkov v Sloveniji, kontaktne imenike in banko slik in logotipov. Portal je osnovan na odprtokodni spletni platformi MediaWiki, ki poganja tudi Wikipedio, in je odlično orodje za skupinski razvoj in urejanje kompleksnih zbirk znanja. Podatki so zaščiteni s prostimi licencami Creative Commons, tako da so brezplačno dostopni in uporabljivi. Ministrstvo za kulturo vidi v projektu pomembno javno dostopno bazo

podatkov, uporabno tako na ozkem področju umetnosti in kulture kakor širše za druge dejavnosti družbe [13].

6 Stanje na področju digitalne kulture v Sloveniji

Poseben problem v Sloveniji predstavlja pomanjkanje podatkov o obsegu digitaliziranega gradiva, saj ni znano, kolikšen odstotek inventariziranega gradiva neke ustanove je že digitaliziran. Razloge lahko iščemo širše – v neurejenih evidencah; digitalizacija kot vsakdanja praksa nekaterih kulturnih ustanov ne meri števila digitaliziranega gradiva; obstaja bojazen, da bi nepoznavalci nizke odstotke narobe razumeli ali pa ustanove ne želijo o njih poročati, ker bi jih označili za neuspešne. Pri gradnji digitalnih zbirk je velika ovira pomanjkanje finančnih sredstev, dolgotrajnost digitalizacijskih postopkov in neurejena avtorska zakonodaja, ki preprečuje prosto dostopnost do sodobnega gradiva [3].

Slovenija namenja digitalizaciji v primerjavi z drugimi državami EU relativno majhna sredstva. Kljub temu je preko dLiba dostopnega že kar nekaj gradiva, pa čeprav se 450.000 bibliografskih enot, knjig, člankov in časopisov, zemljevidov, razglednic in starih gramofonskih plošč (približno petina tega je dostopna tudi na Europeani) v primerjavi z več kot 14 milijoni, kolikor jih je dostopnih preko spletnega portala Europeana, res ne sliši veliko. V Europeano prispevajo največ kulturnih vsebin Francija, Nizozemska, Velika Britanija in Nemčija. Slovenija jih ima le približno odstotek, kar pa je še vedno največ med državami, ki so hkrati s Slovenijo vstopile v Evropsko unijo. Francija ima npr. digitaliziranih med 60 in 70 odstotkov svoje knjižne dediščine [14].

Največja ovira, ki se je Evropa zaveda, so avtorske pravice, saj je mogoče brez težav digitalizirati le knjige, ki so v javni domeni. Zato bi bilo potrebno prenoviti avtorsko-pravno zakonodajo in olajšati razreševanje avtorskih pravic, te so žive do 70 let po smrti avtorja, ter s tem omogočiti večjo spletno dostopnost. Težava je tudi v tem, da če nek slovenski avtor dovoli za Slovenijo, da je njegovo delo vključeno v digitalno knjižnico, ta dostopnost ne velja tudi za druge evropske države. Evropske zakonodaje se med seboj razlikujejo, kar predstavlja oviro pri objavi. Če želimo, da je gradivo dostopno na Europeani, morajo biti te stvari razčiščene za območje celotne Evropske unije, sicer nastanejo pravne težave, ki jih je potrebno reševati od primera do primera. To je tudi razlog, da se ustanove izogibajo del, kjer so avtorske pravice še žive in raje digitalizirajo ter ponujajo gradiva, ki so v javni domeni. Večinoma gre za dela, objavljena pred letom 1900. Zato danes na področju dostopnosti do digitalizirane literature v Evropi govorimo o »luknji 20. stoletja«. Še bolj problematična je digitalizacija del, pri katerih ni jasno, kdo je nosilec avtorskih pravic [14].

7 Lastne izkušnje pri uporabi digital(izira)nih kulturnih gradiv

Digitalizirano gradivo omogoča neovirano širjenje znanja in kulture. Kako bi lahko sicer navadni uporabnik dostopal do starih originalov ali arhivskih kopij? To bi bilo zanj skoraj nemogoče. V Inkubatorju za razvoj podjetništva pri svojem delu večkrat posežemo po starem časopisju, predvsem pritegne rubrika »Na današnji dan« na spletni strani dLib. Digitalizirano gradivo uporabimo v izobraževalne namene in tako slušateljem pokažemo aktualne novice iz daljne preteklosti. Na portalu lahko najdemo Ljubljanski zvon, Slovenski narod, Učiteljski tovariš in vrsto drugih časopisov, ki odslikavajo različne družbene dogodke. Predvsem

pritegnejo zanimivi načini oglaševanja, ki jih lahko primerjamo z današnjim časom. Iskanje povezav in ugotavljanje podobnosti »kaj je danes« in »kaj je bilo včeraj« naredi brskanje med stranmi in vrsticami starih »cajtng« nadvse zabavno. Služi pa tudi spoznanju, koliko smo ljudje v vseh teh letih, desetletjih ali stoletjih kulturno napredovali in spremenili. V določenih pogledih, načinih razmišljanja in delovanja morebiti ne kaj dosti. Kadar pa govorimo o tehnologiji – tukaj ni dvoma!

8 Zaključek

Kulture seveda dandanes ne moremo in ne smemo zapreti v (četudi kulturne) institucije in ljudem tako otežiti dostop. V sodobnem svetu si razvoja brez e-kulture ne moremo več predstavljati, digitalne vsebine prevzemajo pomembno vlogo pri ustvarjanju informacijske družbe. Digitaliziranje obstoječih zbirk omogoča njihovo zaščito in prepreči uničenje. Digitalne zbirke imajo poleg kulturnega, turističnega in gospodarskega, predvsem izobraževalni pomen. Proces izobraževanja in znanstvenega raziskovanja je z digitalnimi zbirkami dokumentov dobil dostop do ogromne količine znanja in raziskovalnih dosežkov.

Na spletu je trenutno dostopno veliko vsebin e-kulture, vendar bi težko rekli, da delujejo celovito, premišljeno, urejeno ali pregledno. Ali je mogoče, da bo v prihodnosti obstajal brezplačen in javno dostopen portal, kjer bodo na enem mestu pregledno zbrane kulturne vsebine, bodisi digitalizirane ali ustvarjene v digitalni obliki, od rokopisov do likovnih upodobitev in uglasitev vseh časov, ki bi se med seboj dopolnjevale in nadgrajevale? Ali je utopično razmišljati, da bomo lahko nekoč z enega samega mesta dostopali na vsa področja kulturne dediščine in kulture Slovenije, ki bo povezana z evropsko digitalno knjižnico ter drugimi skladišči digitalnih kulturnih vsebin v svetu? Vsekakor je uresničitev takšne misli kljub vrhunski tehnologiji še vedno rahlo utopična, saj preprek kar ne manjka. Poleg težav s financiranjem in pravnih zapletov glede avtorskih pravic se pojavljajo še vprašanja glede kodiranja, označevanja standardov, hranjenja gradiv itn. Ne smemo pozabiti, da bi bilo potrebno določiti nekoga, ki bi za takšne zbirke skrbel in vršil nadzor, to pa ni ravno lahka naloga. Problem je vsekakor zelo širok in kompleksen, zahteval bi zelo poglobljeno interdisciplinarno sodelovanje med humanistiko/kulturnimi vedami in informacijsko tehnologijo. Je takšno sodelovanje v današnji družbi sploh mogoče? Verjamemo, da je, in si želimo, da bi lahko vsi, ki smo željni znanja, le tega lahko hitro, enostavno in kvalitetno gradili.

Viri in literatura

- [1] *Strategija razvoja informacijske družbe v RS – si2010*. (2007). Dosegljivo na http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/informacijska_druzba/si2010.pdf (27. 4. 2011).
- [2] *Nacionalni program za kulturo 2008–2011*, dosegljivo na http://www.ifa.de/fileadmin/content/informationsforum/online_services/downloads_europanetz/KulturprogrammSlowenien.pdf (27. 4. 2011).
- [3] *Analiza stanja na področju kulture s predlogi ciljev za nacionalni program za kulturo 2012–2015*. (2011). Dosegljivo na http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Drugo/aktualno/2011/Analiza_stanja_na_podrocju_kulture_s_predlogi_prednostnih_ciljevmarec_2011_popravljeno28032011.pdf (28. 4. 2011).

- [4] Hladnik, M. (2009). *Za elektronsko knjigo*, dosegljivo na <http://lit.ijs.si/zaeknjigo.html#7> (28. 4. 2011).
- [5] Jović, D. (2010). *Evropska digitalna knjižnica Europeana*, dosegljivo na http://www.sio.si/no_cache/sio/projekti/arhiv_novic/novica/article/708.html (28. 4. 2011).
- [6] Vladni portal z informacijami o življenju v Evropski uniji, dosegljivo na http://www.evropa.gov.si/si/vsebina/pogosta-vprasanja/vprasanje/news/af201f4f5a/?tx_evropafaq_pi1%5Bq%5D=243&tx_evropafaq_pi1%5Bview%5D=1 (28. 4. 2011).
- [7] Nacionalni agregator e-vsebin s področja kulture, dosegljivo na <http://www.agregator.si/Default.aspx> (25. 4. 2011).
- [8] Kulturne vsebine, dosegljivo na [http://www.evrokultura.org/programi.php?podrocje=Informacijska družba](http://www.evrokultura.org/programi.php?podrocje=Informacijska_druzba) (21. 4. 2011).
- [9] Prosta enciklopedija Wikipedija, dosegljivo na <http://sl.wikipedia.org/> (19. 4. 2011).
- [10] Digitalizacija, dosegljivo na <http://www.digitalizacija.eu/> (20. 4. 2011).
- [11] Digitalna knjižnica Univerze v Mariboru, dosegljivo na <http://dkum2.uni-mb.si/> (21. 4. 2011).
- [12] DEDI – Enciklopedija naravne in kulturne dediščine na Slovenskem, dosegljivo na <http://www.dedi.si/> (20. 4. 2010).
- [13] *Kulturne in kreativne industrije po slovensko*. (2011). Dosegljivo na <http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Drugo/aktualno/2011/KKIPS/brosura-web-si.pdf> (10. 4. 2011).
- [14] Intervju z Zoranom Krstulovićem: »Ne poznamo pogodb evropskih knjižnic z Googlom«. (2010). Dosegljivo na <http://www.najnaj.si/novice/65335/Intervju-z-Zoranom-Krstulovicem-'Ne-poznamo-pogodb-evropskih-knjiznic-z-Googlom'.html> (26. 4. 2011).